



tus; in Paralip. ejus ingressus, inquit A Lapide. Sed Menochius et alii passim explicant, sagittam missam a pedite in Achabum, curru insistentem, adeoque altiore; et sic intrasse inter pulmonem et stomachum, ascendendo autem in corpus exiisse inter cervicem et scapulas. Ex quo vulnere mortuus est Achab; canesque linxerunt sanguinem ejus.

Interim dubium hic moveri potest, quomodo cap. XXI, 19 Elias ex mandato Dei dixerit ad Achab: *Hæc dicit Dominus: In loco hoc, in quo linxerunt canes sanguinem Naboth, lambent quoque sanguinem tuum, quandoquidem ex y. 38 cap. XXII clarum videatur, quod canes linxerint sanguinem Achab in Samaria: at vero sanguinem innocentis Naboth linxerunt in Jezrahel.*

## DILUCIDATIO IN PRIORA CAPITA LIBRI IV REGUM.

### Præfatio.

Quartus liber Regum exordium sumit a defectione Moabitarum; qui cum antea regibus Israel ex pacto servirent, nunc videntes eorum potentiam imminutam, jugum excusserunt, sicut et Idumæi.

Quamvis Hebræi hunc librum quartum cum tertio conjungant et in unum volumen redigant; eos tamen aptius dividunt latini. Gens enim judæica, quæ lib. III sub Salomone exhibitæ fuerat florentissima, et lucusque, licet bipartito, tamen amplissimo imperio, etiam ab exteris populis tributa exigebat, hic

cepit deficere, eoque tandem adducta est, ut decem tribus prius Assyriis, deinde duæ cogentur servire Babyloniis, per eos in captivitatem abductæ.

Enimvero quia regnum Israel prius fuit infectum idololatria quam regnum Juda, ideo citius defecit. Et quia in defectione utriusque regni intervenit prævaricatio legum: simul etiam exhibetur contra eos exclamatio, comminatio et adhortatio prophetarum temporibus illis existentium.

## PARS UNDECIMA.

### CAP. I, II.

*Moabitæ excutiunt jugum Ochoziæ, regis Israel; qui mittit nuntios, ut super valetudine sua consulat Beelzebub. Duos quinquagenarios principes cum suis, evocato igne cælesti, Elias absorbit: cujus spiritum duplicem postulat et accipit Elisæus.*

QUÆSTIO PRIMA. — QUA OCCASIONE MOABITÆ REBELLAVERINT, ETC.

Vers 1: *Prævaricatus est autem Moab in Israel.* Cum rex Moabitarum se et regnum suum obstrinxisset ad serviendum regi Israel sub tributo, a data fide defecit; quæ infractio juramenti dicitur *prævaricatio*, prout Lyranus exponit. Unde chaldæus vertit: *Rebellaverunt Moabæi in Israel, scilicet adversus Ochoziam regem Israel.* Divisio namque regno Israelitico sub Roboamo Salomonis filio, divisæ quoque fuerunt

Dicunt Hebræi, arma regis Achab, sanguine ejus tincta, abluta fuisse in piscina Jezrahel, et tunc canes sanguinem ejus linxisse.

Melius tamen dici videtur, Deum mitigasse, et revocasse hanc pœnam ob pœnitentiam Achabi; ita ut malum, quod ei minatus fuerat in propria persona, distulerit in personam filii, ut insinuat cap. XXI, 29. Et revera quod pœna ejus mitigata sit, etiam inde liquet, quod cap. XXI, 24 dicatur: *Si mortuus fuerit Achab in civitate, comedent eum canes, si autem mortuus fuerit in agro, comedent eum volucres cæli:* id est, regium cadaver manebit insepultum; et tamen hoc cap. XXII, 37 dicitur rex sepultus in Samaria.

fractis pene cervicibus, nulla prole relicta moritur.

Porro cœnaculum dici solet pars domus sublimior, eaque vel tecto operata, ut apud Europæos, vel sine tecto sub dio, ut apud Palæstinos cæterosque Asiaticos. In Palæstina enim solarium, sive tectum erat planum, ut in eo ambulare et cœnare possent. Unde Lyranus dicit eum cecidisse de *ambulatoria*. Judæis enim dicitur, *XXII, 8 præceptum erat cancellos seu murum cancellatum in fastigio ædificiorum suorum exstruere, qui deambulantes in tecto pro lorica erat, et incautos vindicabat a lapsu, ut loquitur S. Hieron. Epist. 155 ad Suniam et Fretellam.* Insinuari itaque videtur quod Ochozias e peribolo in hortum, v. g., ceciderit.

*Misitque nuntios, dicens ad eos: Ite et consulite Beelzebub deum Accaron.* Consilio impiæ matris suæ Jezabel, quæ idololatriæ erat addictissima, eum ad idolum potius, quam ad Deum verum confugisse, credibile est.

Cum autem nuntii de Samaria essent egressi, occurrit illis Elias, eosque graviter increpavit, quod perinde ac si non esset Deus in Israel, ad consulendum deum alienum proficiscerentur; subjunxitque propterea Ochoziam regem de lectulo, in quo jacebat, non surrecturum, sed in sua infirmitate moriturum. Quæ cum ab eisdem nuntiis relata fuissent regi, ille furibundus festinavit.

y. 9: *Misit ad eum (Eliam) quinquagenarium principem, et quinquaginta qui erant sub eo.* Volebat enim ut violenter adduceretur si recusaret venire, et puniretur.

*Qui ascendit ad eum: sedentique in vertice montis, ait: Homo Dei rex præcepit ut descendas.* Quinquagenarius quidem vocabat eum hominem Dei, sed intellexit Elias per spiritum Dei, quod eum sic compellaret, non hoc revera sentiens, sed ironice et derisorie, quasi diceret: O Elia! qui te vocas hominem Dei, descende ex vertice montis Carmeli ad nos, ut te quasi captivum deducamus ad regem, cui mortem prænuuntiasti, ut hujus funesti oraculi rationem reddas et pœnas luas.

y. 10: *Respondensque Elias, dixit quinquagenario: Si homo Dei sum (scilicet juxta veritatem, quem tu irrisorie talem vocas, et nihil posse arbitraris), descendat ignis de cælo, et aevoret te, et quinquaginta tuos.* Consentiens erat hic quinquagenarius regi in peccato idololatriæ, et punitione Eliæ; similiter illi, qui erant cum eo; et propter hoc Dei sententiæ erant puniendi, quam in ipsos Elias pronuntiavit, ut observat Lyranus. Unde hæc in re præter justitiam aut rectæ rationis regulam nihil factum est ab Elia. Proinde notandum ex D. Thomas 2æ 2æ, q. 108, art. 1, ad 4: *Quod injuria, quæ inferitur personæ alicui, quandoque redundat in Deum... et tunc debet aliquis propriam injuriam ulcisci: sicut patet de Elia, qui fecit ignem descendere super eos, qui venerant ad ipsum capiendum.*

Hinc S. P. Aug. lib. I de Serm. Dom. in monte cap. 20 ita scribit: *Magni et sancti viri... nonnulla peccata morte punierunt, quo et viventibus utilis metus incutere-*

*ur, et illis, qui morte puniebantur, non ipsa mors noceret, sed peccatum, quod augeri posset si viverent... inde est quod Elias multos morte affecit... igne divinitus impetrato*

Nec obstat, quod Luca IX, 54 reprehenderit Christus discipulos, dum adversus Samaritanos indignabantur. Enimvero reprehendit in eis Dominus non exemplum prophetæ sancti, ut Aug. loco præcitato advertit, *sed ignorantiam vindicandi, quæ adhuc erat in rudibus: animadvertens eos non amore correctionem, sed odio desiderare vindictam.*

QUÆSTIO II. — QUID INTELLIGATUR PER SPIRITUM DUPLICEM, QUEM AB ELIA POSTULAVIT ELISÆUS.

Elisæus sciens Eliam mox e conspectu hominum auferendum, cap. II, 9 dixit ad eum: *Obsecro ut fiat in me duplex spiritus tuus.* Quidam per spiritum duplicem intelligunt spiritum magnum, et excellentem, quo pollebat Elias; non duplo majorem. Ita Emm. Sa. Nec inusitatum est, inquit hic auctor, Scripturis duplex pro forti et magno, seu copioso accipere, ut Isaia XL: *Suscipit de manu Domini duplicia;* et Jeremia XVII. *Duplici contritione contere eos.*

Alii sic exponunt: *Fiat*, id est impetra a Deo, ut duæ partes tui spiritus, quasi in tres partes divisi, sint tecum. Unde Pagninus ex hebræo vertit, *Fiat mensura duarum partium de spiritu tuo super me.* Ac si ex quadam modestia diceret: Non cupio esse tantus, quantus tu es, sed sufficit mihi si de tribus partibus spiritus tui duas tertias habeam, ita ut una tertia me prævaleas.

Attamen, ut observat Estius, huic expositioni parum consentit quod subjicit Elias: *Rem difficilem postulasti;* quia illa petitio Elisæi modesta fuisset. Item y. 15 filii prophetarum dixerunt: *Requievit spiritus Eliæ super Elisæum;* quod videtur debere intelligi saltem de integro ejus spiritu.

Tirinus putat ab Elisæo postulari ut duplicem spiritum impetret, non respectu Eliæ, sed respectu aliorum prophetarum, quorum Elias pater spiritualis ac magister erat: ut sicut de hæreditate paterna supra fratres reliquos duplicem portionem olim accipiebat primogenitus, sic Elisæus, qui erat primus inter discipulos Eliæ, quique aliis post raptum Eliæ pro patre erat futurus, duplicem acciperet portionem spiritus. His præmissis,

R. et dico 4. Tam prophetiæ Spiritum, quam miraculorum hic postulat Elisæus. Unde Angelomus dicit *Spiritus duplex est, spiritus prophetiæ et miraculorum.* Duplicem ergo gratiam spiritualem petit: gratiam scilicet miraculorum, et gratiam prophetiæ, quibus ornatus erat Elias, ut magistro suo quam simillimus evaderet. Ita S. Thom. lib. IV contra Gentes, cap. 11, et nonnulli alii apud Tirinum. Siquidem, teste Apostolo, I Cor., XII, gratia miraculorum et gratia prophetiæ sunt distincta dona Spiritus sancti.

Respondit autem Elias: *Rem difficilem postulasti, tum quia talis gratia non potest dari nisi a Deo immediate, tum quia pauci prophetæ leguntur utramque gratiam habuisse.*